

3. Штепа О.І. Особливості документування фінансових шахрайств // Науковий вісник НАВС : науково-теоретичний журнал. Ч.2. - К.: НАВС, 2011.- № 2(27). – С. 229-237

4. Яцков М.В. Виявлення та розслідування шахрайств із використанням «Фінансової піраміди Яцков М.В. Виявлення та розслідування шахрайств із використанням «фінансових пірамід»: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / М.В. Яцков. — Одеса, 2011. — 20 с.

5. Борьба горрайорганов внутренних дел с мошенничеством: Учебное пособие / В.И. Грачев, Л.И. Казмиренко. - К.: Укр. акад. внутр. дел, 1992. - 81 с.

6. Гайдай В.Я. Оперативно-розшукова характеристика шахраїв / В.Я. Гайдай // Вісник ХНУВС. — 2006. — № 32— С. 85-91.

7. Кара М.В. Характеристика осіб, які вчиняють шахрайство / М. В. Кара // Право і Безпека . - 2012. - № 5. - С. 165-169. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pib_2012_5_37.pdf

УДК 347.783 : 347.788.5

Кулініч О. О., к.ю.н., доцент, докторант кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права НУ «ЮА»

Принципи поширення художніх творів з зображенням фізичної особи

Стаття присвячена дослідженню принципів поширення художніх творів з зображенням фізичної особи. Звертається увага на доцільність здійснення аналізу змісту зображення художнього твору. Робиться висновок, що при поширенні твору необхідно враховувати принципи дотримання норм суспільної моралі, збереження конфіденційної інформації, дотримання права на честь, гідність та ділову репутацію, авторських прав, права на власне зображення. Розкривається зміст кожного з принципів на підставі аналізу норм чинного законодавства. Аналізуються матеріали судової практики. Зазначається про чисельні порушення вказаних принципів на практиці.

Ключові слова: художні твори, зображення особи, принципи, суспільна мораль, конфіденційна інформація, честь, гідність, ділова репутація, авторські права.

Статья посвящена исследованию принципов распространения художественных произведений с изображением физического лица. Обращается внимание на целесообразность осуществления анализа содержания изображения художественного произведения. Делается вывод, что при распространении произведения всегда необходимо учитывать принципы соблюдения норм общественной морали, сохранения конфиденциальной информации, соблюдения права на честь, достоинство и деловую репутацию, авторских прав, права на собственное изображение. Раскрывается содержание каждого из принципов на основании анализа норм действующего законодательства. Анализируются материалы судебной практики. Указывается про значительные нарушения данных принципов на практике.

Ключевые слова: художественные произведения, изображение лица, принципы, общественная мораль, конфиденциальная информация, честь, достоинство, деловая репутация, авторские права.

The article investigates the principles of dissemination of artworks depicting individual. Attention is drawn to the feasibility of analyzing the content of the image of artwork. It is concluded that the dissemination of the artwork requires to consider compliance with the principles of public morality, confidential information, compliance of the right to honor, dignity and business reputation, copyright, the right to image. The content of each of the principles is revealed on the basis of the analysis of the current legislation. Lawsuits are analyzed. It is reported numerous violations of these principles in practice.

Keywords: artworks, the image of individual, principles, public morality, confidential information, honor, dignity, business reputation, copyright.

Постановка проблеми. У двадцять першому столітті з появою нових технічних можливостей для створення та розповсюдження художніх творів, актуальності набуває питання вдосконалення законодавства щодо охорони прав та інтересів фізичних осіб, зображених на таких творах. Особливу загрозу для недоторканості приватного життя людини, її честі, гідності та ділової репутації являє мережа Інтернет, адже саме завдяки її функціонуванню виникає можливість швидкого поширення різноманітних об'єктів авторського права. Інформаційна природа художніх творів дозволяє зробити певні висновки про події та осіб, зображених на художніх творах. Авторські коментарі, або коментарі сторонніх осіб іноді створюють хибне враження про справжні факти та події, що може завдати моральну шкоду зображеній особі, порушити її особисті немайнові права та інтереси. За таких обставин доцільним є визначення принципів поширення художніх творів з зображенням фізичної особи.

Аналіз останніх досліджень. Правовідносини, що виникають у зв'язку зі створенням та поширенням фотографічних та інших художніх творів з зображенням фізичних осіб не отримали комплексного дослідження. Коло питань, що досліджувалися у даній сфері умовно можна поділити на декілька напрямків: по-перше, це визначення фотографічних та інших художніх творів як об'єктів авторського права; по-друге, охорона прав та інтересів фізичних осіб, зображених на фотографічних та інших художніх творах. Ці та інші питання висвітлювалися у наукових працях І. Абдуліної, Г. Дорожко, Ж. Зварич, В. Колосова, О. Луткової, С. Мазуренко, Л. Максимової, О. Моргунової, В. Мельникова, О. Недоруб, К. Омельчука, П. Погуляєва, Т. Романченко, О. Семенової, Н. Суботи, С. Сліпченко, Л. Тимофієнко та ін. Незважаючи на розкриття у наукових працях питань про умови правомірності фотографування фізичної особи, наслідки неправомірного фотографування та поширення фотографічних та інших художніх творів з зображенням особи, додаткової уваги потребують принципи поширення фотографічних та інших художніх творів, які на відміну від принципів авторського права, оминаються увагою у підручниках та навчальних посібниках з авторського права.

Мета статті. Метою статті є визначення принципів поширення фотографічних та інших художніх творів з зображенням фізичної особи, зокрема: принципу дотримання авторських прав та прав власності на примірник твору, принципу дотримання права фізичної особи на власне зображення, принципу дотримання права на конфіденційність інформації, принципу дотримання права на честь, гідність, ділову репутацію, принципу дотримання норм суспільної моралі

Виклад основного матеріалу. З моменту виникнення інтересу до авторського права, дослідниками досліджувався перелік та зміст принципів авторського права, що формувалися під впливом економічного, політичного устрою окремих держав та інших факторів. Взагалі, поняття принципів права є одним із найбільш цікавих, актуальних та проблемних питань юридичної науки. В принципах права найкраще відображено різноманітність сутності права і його елементів. Слово «принцип» (від латинського *principium*) означає буквально основу, керуючу ідею, вихідне положення будь-якого явища (вчення, організації, діяльності і т. ін.). Ще давні звертали увагу на те, що «принцип є важлива частина усього» (*principium est pottissima pars cuiusque rei*) [1, с. 222].

Авторське право при регулюванні певного кола відносин базується на загальноправових принципах, що формуються в конституційних нормах, галузево-правових, які виражаються у правових нормах окремих галузей права. У радянській науковій літературі вчені виділяли принцип свободи творчості; принцип поєднання особистих інтересів автора з інтересами

суспільства, принцип моральної та матеріальної зацікавленості автора у створенні та використанні твору; принцип всемірної охорони прав та законних інтересів автора [2, с. 452-453; 3, с. 444-445]. Г.О. Свердлик [4, с. 8-11] зазначає, що дані принципи є міжінституційними цивільно-правовими, а специфічними принципами радянського права є такі принципи: партійності творів науки, літератури та мистецтва; творчої індивідуальності твору; використання охоронюваного авторським правом твору тільки на підставі договору; охорони недоторканості твору автору. Крім цього, він досліджує вплив загально правових принципів (демократизму радянського права; інтернаціоналізму радянського права; гуманізму радянського права; справедливості радянського права; рівноправності суб'єктів радянського права; реальності та гарантованості суб'єктивних прав і обов'язків громадян; соціалістичної законності; оптимального поєднання громадських, колективних та особистих інтересів суб'єктів права), міжгалузевих (планування творчої діяльності для задоволення матеріальних і культурних потреб громадян, авторів творів науки, літератури і мистецтва), галузевих цивільно-правових принципів (ініціативи суб'єктів правового регулювання відносин, пов'язаних з творчою діяльністю; взаємного співробітництва суб'єктів відносин, пов'язаних з творчою діяльністю; свідомого і сумлінного здійснення авторами творів науки, літератури і мистецтва прав і обов'язків відповідно до їх соціального призначення) та підкреслює їх взаємозв'язок з творчою діяльністю.

З набуттям незалежності України відбулося корегування принципів авторського права з врахуванням змін у економічному та політичному житті держави. У регулюванні авторських правовідносин особливе значення набули окремі принципи цивільного права, зокрема: юридичної рівності суб'єктів права; свободи договору; свободи підприємницької діяльності; свободи особистості; охорони власності незалежно від її форм і видів та інших.

Звернення до змісту норм законодавчих актів України дозволяє виділити такі принципи авторського права: принцип свободи творчості та свободи використання результатів творчої діяльності (ст. 41, 54 Конституції України [5]); принцип виникнення авторських прав з моменту створення твору (ст. 437 ЦК України [6], ст. 11 Закону України «Про авторське право і суміжні права» [7]); принцип охорони форми вираження твору (ч. 3 ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права»); принцип обмеження у часі строку чинності майнових авторських прав на твір (ст. 446 ЦК України, ст. 28 Закону України «Про авторське право і суміжні права»); принцип поєднання особистих інтересів автора з інтересами суспільства (принцип баланс інтересів) (ст. 444, 445 ЦК України, ст. 21-25, 30 Закону України «Про авторське право і суміжні права»); принципи територіального та (або) національного характеру дії авторських прав (ст. 3 Закону України «Про авторське право і суміжні права»). Даний перелік принципів не має вичерпного характеру. Додатково виділяють принцип пріоритету прав автора, принцип свободи комунікацій та творчих працівників, принцип забезпечення відновлення порушених прав та судового захисту прав творців результатів інтелектуальної діяльності [8].

Визнання свободи літературної, художньої, наукової і технічної творчості на законодавчому рівні (ст.ст. 41, 54 Конституції України, ст.ст. 201, 309 ЦК України), не гарантує свободу вільного поширення результатів своєї творчої діяльності, адже деякими нормативними актами встановлюються заборони на такі дії за умови невідповідності творів певним вимогам. На жаль, у науковій літературі не приділяють належної уваги дослідженню цих принципів. Аналіз законодавства дозволяє виділити наступні принципи поширення художніх творів з зображенням фізичної особи.

Перший принцип — дотримання авторських та інших прав на фотографічні та інші художні твори, що містять зображення фізичної особи (ст. 442, 443 ЦК України). При поширенні фотографічних творів необхідно отримати згоду автора чи іншого праволодільця майнових прав (за виключенням випадків, коли відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права» відбувається вільне використання твору), дотримуватися його особистих немайнових прав (зокрема, права авторства, права на недоторканість твору, тощо). Крім цього, необхідно дотримуватися права власності фізичної особи на власні папери (ст. 303 ЦК України) та враховувати волю власника, навіть у випадках, коли особа-власник не зображена на них. Даний принцип спрямований на охорону інтересів автора, праволодільця фотографічного чи іншого художнього твору, власника примірника твору, який прирівнюється до особистих паперів. На жаль, у більшості випадків про незаконне поширення твору зацікавлена особа дізнається тільки після самого факту поширення. Невирішеним у теорії авторського права залишається питання щодо правомірності створення та наступного використання іншою особою твору шляхом зміни його форми вираження, наприклад, фотографуванням творів образотворчого мистецтва, або навпаки створення картин шляхом перемалювання фотографічних творів. Потребує більш детальної регламентації на законодавчому рівні й визначення умов охорони фотографій як особистих паперів фізичної особи.

Другий принцип — дотримання права фізичної особи на власне зображення впливає зі змісту ст. 307, 308 ЦК України та закріплює обов'язок отримати згоду фізичної особи при її фотографуванні або публічному показі, відтворенні, розповсюдженні твору з її зображенням за виключенням випадків, встановлених законом. Даний принцип спрямований на охорону інтересів фізичної особи, яка є об'єктом фотографування та зображення якої зафіксовано у творі. Чинне законодавство України розрізняє окремо незаконне фотографування фізичної особи та незаконний публічний показ, відтворення та розповсюдження твору з зображенням фізичної особи. Досить тривалий час у правозастосовній практиці право фізичної особи на власне зображення при вирішенні спорів про неправомірне фотографування та поширення фотографій фактично замінювалось правом на недоторканість житла; правом на честь, гідність, вивозна особа притягалась до відповідальності за образ. Наприкінці дев'ятнадцятого століття взагалі у законодавстві не закріплювалися підстави та порядок використання фотографій особи у рекламі. При вдосконаленні правової регламентації права на власне зображення доцільно розповсюдити дію права й на вихідні матеріали, на яких зображена особа (зокрема, цифрові носії, плівку, тощо).

Третій принцип — принцип дотримання конфіденційної інформації при поширенні художнього твору з зображенням фізичної особи (ст. 301, 442 ЦК України). Даний принцип спрямований на охорону інтересів однієї чи, найчастіше, декількох зображених на творах осіб, ознайомлення з якими дає можливість отримати конфіденційну інформацію про її (їх) приватне життя.

Розвиток технічних засобів зв'язку, фіксації та передавання інформації ще у двадцятому столітті створив реальну загрозу приватності людини. Мобільні телефони з камерами, фотоапарати, що дозволяють робити чіткі фото предметів на значній відстані, приховані засоби фіксації інформації — ці та інші прилади створюють умови для швидкого фотографування фізичної особи, іноді навіть без її відому. При створенні фотографічних творів у деяких випадках можуть фіксуватися певні інтимні моменти особистого, сімейного життя людини, розголошення яких є небажаним для неї. Навіть у випадках, коли зйомка не була прихованою, слід з повагою відноситись до особистого життя кожної фізичної особи.

Право на таємницю особистого життя у художніх творах може бути порушено різноманітними способами. Наприклад, шляхом оприлюднення художнього твору (книги), яка розголошує конфіденційну інформацію про особу. Серед способів захисту у даному випадку можна застосувати заборону поширення художнього твору, відшкодування моральної шкоди. Але найголовніше для фізичної особи – відбудеться розголошення таємниці особистого життя і відновлення положення, що існувало до цього моменту вже не можливе. У іншій ситуації може здійснюватися прихована відео-, фотозйомка з наступним оприлюдненням фотографічних творів серед певного кола осіб. У обох випадках питання про припинення правопорушення, про знищення примірників твору, компенсацію завданої шкоди розглядається у судовому порядку. Незважаючи на заборону поширення художніх творів, що можуть порушити право на приватне життя, у більшості засобів масової інформації, в тому числі й електронних поширюються фото як знаменитих фізичних осіб, так і пересічних громадян у їх інтимні, особисті моменти без отримання відповідної згоди.

Четвертий принцип – принцип дотримання права на честь, гідність, ділову репутацию при поширенні фотографічних та інших художніх творів з зображенням фізичної особи (ст. 297, 299, 442 ЦК України). Найчастіше порушення даного принципу відбувається при публічному доведенні до загального відому колажу фотографії особи; супроводження фотографічних чи інших художніх творів коментарями з образливою, негативною чи недостовірною інформацією про особу. Як і у попередньому випадку, об'єктом охорони виступає зображення фізичної особи, яке може бути піддано переробці або іншому спотворенню як за допомогою певних технічних змін самого зображення, так і за допомогою словесного коментаря.

П'ятий принцип – принцип дотримання норм суспільної моралі при поширенні художніх творів з зображенням фізичної особи. Додержання даного принципу є важливим передусім для всього суспільства, тому державою створений механізм контролю та перевірки художніх творів на дотримання цього принципу.

ЦК України встановлює вимогу відповідності та додержання моральних засад суспільства при здійсненні цивільних прав та виконанні обов'язків (ч. 3 ст. 13, ч. 2 ст. 319 ЦК України). Відповідно до ст. 3 Закону України «Про захист суспільної моралі» закріплюються наступні обмеження щодо змісту творів. Виробництво та обіг у будь-якій формі продукції порнографічного характеру в Україні забороняються. Критерії віднесення продукції до такої, що має порнографічний характер, встановлюються спеціально уповноваженим органом виконавчої влади у сфері культури та мистецтва. Виробництво та обіг у будь-якій формі продукції еротичного характеру та продукції, що містить елементи насильства та жорстокості, дозволяються виключно за умови дотримання обмежень, встановлених законодавством. Забороняються виробництво та розповсюдження продукції, яка: пропагує війну, національну та релігійну ворожнечу, зміну шляхом насильства конституційного ладу або територіальної цілісності України; пропагує фашизм та неонацизм; принижує або ображає націю чи особистість за національною ознакою; пропагує бузувірство, блюзнірство, неповагу до національних і релігійних святинь; принижує особистість, є проявом знущання з приводу фізичних вад (каліцтва), з душевнохворих, літніх людей; пропагує невігластво, неповагу до батьків; пропагує наркоманію, токсикоманію, алкоголізм, тютюнопаління та інші шкідливі звички.

Духовні, морально-етичні, культурні, історичні, інтелектуальні та матеріальні цінності поміж інших об'єктів виступають об'єктом національної безпеки нашої країни відповідно до ст. 3 Закону України «Про основи національної безпеки України» [9]. В цьому аспекті твори, що не відповідають моральним засадам суспільства являють загрозу

національній безпеці та розглядаються як наявні та потенційно можливі явища і чинники, що створюють небезпеку життєво важливим національним інтересам України.

У законодавстві, що регулює порядок розповсюдження інформації, зокрема об'єктів авторських та суміжних прав, визначаються вимоги щодо змісту творів, які забороняється розповсюджувати, а також щодо окремих слів, які заборонено використовувати. Наприклад, статтю 4 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» [10] стиль і лексика друкованих засобів масової інформації мусять відповідати загальноновизнаним етично-моральним нормам. Вживання лайливих і брутальних слів не допускається. Стаття 28 Закону України «Про видавничу справу» [11] передбачає, що діяльність у видавничій справі не може бути використана для закликів, спрямованих на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підрив її безпеки, незаконне захоплення державної влади, пропаганду війни, насильства, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, вчинення терористичних актів, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення. Частиною ч. 7 ст. 40 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [12] визначаються наслідки порушення законодавства про захист суспільної моралі. Зокрема, ліцензію провайдера програмної послуги може бути анульовано в судовому порядку за поданням Національної ради у зв'язку з систематичними порушеннями законодавства України про захист суспільної моралі, про авторські та суміжні права. При здійсненні гастрольних заходів у статті 3 Закону України «Про гастрольні заходи в Україні» [13] встановлюється обмеження, зокрема, не допускаються при проведенні гастрольних заходів заклики до захоплення влади, насильницької зміни конституційного ладу і цілісності держави, розпалювання національної, класової, соціальної, релігійної та іншої ворожнечі, до пропаганди війни, тероризму й екстремізму. Не допускається проведення гастрольних заходів, що пропагують порнографію, культ насильства й жорстокості, виробництво та вживання наркотиків і психотропних речовин.

Отже, встановлені обмеження щодо розповсюдження художніх творів мають своєю метою захист моральних засад суспільства, встановлення певних рамок щодо гідної поведінки. Незважаючи на положення ст. 45-1 Закону України «Про інформацію» [14] (йдеться про заборону цензури та заборону втручання в професійну діяльність журналістів і засобів масової інформації з боку органів державної влади або органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб), статті 309 ЦК України, якою закріплюється загальне правило про те, що цензура процесу творчості та результатів творчої діяльності не допускається, не слід забувати викладені вище обмеження до змісту творів при створенні результатів творчої діяльності з метою забезпечення дотримання прав та інтересів третіх осіб.

З метою реалізації положень Закону України «Про захист суспільної моралі», у 2004 році було створено Національну експертну комісію з питань захисту суспільної моралі [15], яка узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до її компетенції, розробляє пропозиції щодо його вдосконалення та вносить їх на розгляд Кабінету Міністрів України. Крім цього, створено Громадську експертну раду з питань захисту суспільної моралі [16], яка є постійно діючим консультативно-дорадчим органом з питань захисту суспільної моралі при Державному комітеті телебачення і радіомовлення України. Також в Україні діє експертна комісія з питань розповсюдження і демонстрування фільмів при Міністерстві культури і туризму України [17], яка скликається у разі виникнення розбіжностей щодо визначення індексу фільму, при поданні заявником документів для одержання державного посвідчення на право розповсюдження і

демонстрування фільмів, за згодою власника відповідних прав на фільм.

Висновки. Викладене дозволяє узагальнити принципи поширення фотографічних та інших художніх творів з зображенням фізичної особи у єдину систему. В залежності від суб'єкта інтересу можна виділити принципи спрямовані на охорону інтересів зображеної особи (принципу дотримання права фізичної особи на власне зображення; принципу дотримання права на честь, гідність, ділову репутацію; принципу дотримання права на конфіденційну інформацію); принципи спрямовані на охорону інтересів авторів, правоволодільців та власників примірників художніх творів (принцип дотримання майнових прав авторів та право володільців, особистих немайнових прав автора на недоторканість твору); принципи, спрямовані на охорону інтересів суспільства (принцип дотримання норм суспільної моралі). У перших двох випадках про порушення своїх прав зацікавлені особи дізнаються тільки після поширення фотографічних та інших художніх творів з зображенням фізичної особи. У третьому випадку існує державна система контролю за дотриманням художніми творами норм суспільної моралі, яка на жаль, не є достатньо ефективною. Принципи поширення художніх творів, у тому числі з зображенням фізичної особи є частиною системи принципів авторського права.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Теория государства и права /Под ред. В.К. Бабаева. — М.: Юристъ, 2001. — 591 с.
2. Гражданское право [Белякова А. М., Боровиков Н. А., Волошин Н. П. и др.] / Отв. ред. проф. Орловский П.Е., доц. Корнеев С.М. — М. : Юридическая литература, 1970. — Т. II. — 576с.
3. Советское гражданское право: Учебник. В 2-х томах. Т. 2. / Верб С.А., Добрынин Ю. Е., Илларионова Т. И. и др.; Под ред. О.А. Красавчикова. — Не-е изд., испр. и доп. — М.: Высш.шк., 1985. — 544 с.
4. Свердлык Г.А. Основы правового регулирования творческих отношений / Г. А. Свердлык. — Свердловск: Свердловский юридический институт, 1985. — 76 с.
5. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Офіційний вісник України. — 2003. — № 11. — Ст. 461.
7. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 13 від 29.03.94 р.
8. Еннан Р.Є. Право інтелектуальної власності та інтелектуально-правові відносини: поняття, функції, методи, принципи / Р.Є. Еннан // Актуальні проблеми права інтелектуальної власності: Збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 10-й річниці святкування Міжнародного дня інтелектуальної власності, 16 червня 2010 р. — Одеса, 2010. — С. 34-39.
9. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19.06.2003 р. № 964-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 39. — Ст. 351.
10. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 № 2782-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 1. — Ст. 1.
11. Про видавничу справу: Закон України від 05.06.1997 р. № 318/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 32. — Ст. 206.
12. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 № 3759-XII // Відомості Верховної Ради України. — № 10. — Ст. 43.
13. Про гастрольні заходи: Закон України від 10.07.2003 р. № 1115-IV // Офіційний вісник України. — 2003. — № 32. — Ст. 1686.
14. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 48. — Ст. 650.
15. Про Національну експертну комісію України з питань захисту суспільної моралі: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.11.2004 р. № 1550 р. // Офіційний Вісник України. — 2004. — № 46. — Ст. 3036.

16. Про затвердження Положення про Громадську експертну раду з питань захисту суспільної моралі: Наказ Державного комітету телебачення і радіомовлення України від 14.05.2004 р. № 141 // Офіційний Вісник України. – 2004. – № 22. – Ст. 1532.

17. Про Експертну комісію з питань розповсюдження і демонстрування фільмів при Міністерстві культури і туризму України: Наказ Міністерства культури і туризму України від 13.06.2005 р. № 390 // Офіційний Вісник України. – 2005. – № 27. – Ст. 1592.

УДК 343 (477)

Карп'юк М. В., здобувач кафедри кримінального права та кримінології Львівського державного університету внутрішніх справ

Предмет насильницьких злочинів проти власності за кримінальним правом України

Стаття присвячена окремим дискусійним питанням предмета насильницьких злочинів проти власності за кримінальним правом України. Проаналізовано зміст законодавчих конструкцій, якими позначено предмет насильницьких складів злочинів проти власності в українському кримінальному законодавстві (ч. 2 ст. 186, ст. 187, ст. 189, ст. 195 Кримінального кодексу України).

Ключові слова: майно, право на майно, дії майнового характеру.

Статья посвящена отдельным дискуссионным вопросам предмета насильственных преступлений против собственности по уголовному праву Украины. Проанализировано содержание законодательных конструкций, которыми обозначены предмет насильственных составов преступлений против собственности в украинском уголовном законодательстве (ч. 2 ст. 186, ст. 187, ст. 189, ст. 195 Уголовного кодекса Украины).

Ключевые слова: собственность, имущество, право на имущество, действия имущественного характера.

The article is devoted to certain discussion issues of the target of violent crimes against property under the criminal law of Ukraine. It analyses the content of legislative constructions, which signify the target of violent crimes against property under Ukrainian criminal law (section 2 of article 186, article 187, article 189, article 195 of the Criminal code of Ukraine).

Keywords: property, property rights, property-related delinquent behavior.

Постановка проблеми статті. Проблема предмета насильницьких злочинів проти власності у кримінальному праві є однією з найважливіших і суперечливих. Актуальність нашого дослідження зумовлюється необхідністю визначення змісту предмета насильницьких складів злочинів проти власності, що служитиме запорукою успішного правозастосовного процесу і тому має, поряд із теоретичним, також й важливе практичне значення.

Точність законодавчих конструкцій, якими позначається предмет складів злочинів, передбачених ст. 186, ст. 187, ст. 189, ст. 195 Кримінального кодексу України (далі – КК України), є предметом наукової дискусії, і тому вони потребують більш детального дослідження.

Предмети насильницьких складів злочинів проти власності потрапляють у сферу дії кримінального права у зв'язку із необхідністю здійснити правову охорону певного виду суспільних відносин. Ці предмети виступають передумовою існування цих суспільних відносин, а також їх матеріальним вираженням. Предмети насильницьких складів злочинів проти власності піддаються злочинному впливу суб'єкта чи суб'єктів, в результаті чого заподіюється